

ALFA INKASSO AS
Postboks 5010
4084 STAVANGER

VÅR REFERANSE
23/3003

DERES REFERANSE

DATO
28.06.2023

Tilsynsrapport - vedtak om tilbakekall av fremmedinkassobevilling

1. Generelt

1.1 Innledning og oppsummering

Alfa Inkasso AS (993 519 537) ble tildelt bevilling til å drive fremmedinkassovirksomhet 9. februar 2009. Foretaket har syv ansatte og er lokalisert i Sandnes. Foretakets tre største aksjonærer er Jan-Einar Riska, Sola Invest AS og Linfro AS.

Finanstilsynet har på bakgrunn av mottatt kopi av revisorbrev gjennomført dokumentbasert tilsyn. Tilsynet har omfattet gjennomgang av bankkontoutskrifter for klient- og driftskontoer for 2022 og foretakets månedlige avstemming av klientmidler for samme periode. Sentralt for undersøkelsene har vært transaksjoner på klient- og driftskontoer, rutiner for avstemming av klientmidler, bokførte klientmiddelforpliktelser, og foretakets internkontroll.

Tilsynet har avdekket langvarig svikt i etterlevelsen av sentrale bestemmelser når det gjelder behandlingen av klientmidler. Det er videre avdekket at foretakets bokførte klientmiddelforpliktelser gjennomgående har vært for lavt, noe som har medført at månedlige avstemming av klientmidler ikke har gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser. Svikt i etterlevelsen av risikostyringsforskriften og manglende internkontroll har medført at regelbrudd har pågått i lang tid.

Omtale av regelbruddene fremgår av punkt 2. På bakgrunn av at regelbruddene har vært langvarige og alvorlige, er det Finanstilsynets vurdering utilrådelig at inkassovirksomheten fortsetter. Finanstilsynet fatter derfor vedtak om inndragning av foretakets inkassobevilling i medhold av inkassoloven § 31 bokstav a. Det vises til Finanstilsynets vurderinger i punkt 3.

1.2 Bakgrunn

Finanstilsynet mottok i 2018 kopi av revisorbrev nummer 1. Det ble i brevet påpekt at foretaket ikke dokumenterte klientmiddelforpliktelsene på en tilfredsstillende måte, og at forskuddsbetalte rettsgebyr - i strid med Finanstilsynets rundskriv 19/2016 - ikke ble innbetalt til og oppbevart på klientkonto. Finanstilsynet fulgte opp saksforholdene overfor foretaket, som opplyste om nye

rutiner for dokumentasjon av klientmiddelforpliktelsene og at det var opprettet egen klientkonto for forskuddsbetalte rettsgebyr.

Finanstilsynet mottok i 2019 kopi av revisorbrev nummer 2. Det ble i brevet påpekt at foretaket snarest måtte etablere rutiner for avstemming av klientmidler som sikret etterlevelse av Finanstilsynets rundskriv 7/2013, og at retting av feil og behandling av klientmidler i strid med regelverket, måtte ha høyeste prioritet. Finanstilsynet fulgte opp saksforholdene overfor foretaket som gjorde rede for nye rutiner, herunder rutine for å etterleve rundskriv 7/2013.

Finanstilsynet mottok 28. februar 2023 kopi av revisorbrev nummer 3. Det var innledningsvis i brevet vist til revisors e-post fra mars 2022 til foretaket i forbindelse med at revisjonen i 2021 avdekket at foretaket i enkelttilfeller hadde betalt leverandører fra klientkonto, i tillegg til at klientkonto for forskuddsbetalte rettsgebyr også omfattet foretakets egne midler. Det ble videre vist til e-post fra foretaket til revisor hvor det ble gitt svar på revisors påpekte saksforhold, herunder at klientkonto for forskuddsbetalte rettsgebyr for fremtiden kun skulle bli benyttet for klientmidler.

I revisorbrevet er det opplyst om at det i forbindelse med revisjonen for 2022 også ble avdekket utbetalinger fra klientkonto til foretakets leverandører, i tillegg til at skatt og merverdiavgift har blitt betalt fra klientkonto. Det ble påpekt at slike utbetalinger fra klientkonto er i strid med inkassoforskriften § 4-1. Revisor påpekte videre at det har vært innbetalinger av foretakets egne midler til klientkonto, og at slike midler ikke skal innbetales til klientkonto. Revisor påpekte også at avregning/remittering av innkasserte midler tilhørende en utenlandsk oppdragsgiver hadde skjedd ved overføring fra en klientkonto til en annen klientkonto (*klientkonto Utland*), før midlene etter hvert var blitt utbetalt til kravshaver ved større beløp tilhørende flere saker. Dette medførte at det i inkassosystemet fremsto som om saken(e) og midlene var blitt avregnet - selv om midlene ikke var utbetalt til fordringshaver - og midlene var heller ikke lenger omfattet av bokførte klientmiddelforpliktelser.

Foretaket har som svar til revisors påpekninger bekreftet at klientkonto i noen tilfeller har blitt benyttet for å betale leverandører, og opplyst om etablering av rutine for å forebygge dette i fremtiden. Foretaket har videre bekreftet at revisors omtale av årsaksforhold til at bokførte klientmiddelforpliktelser har vært for lavt, er korrekt, og opplyst om endret rutine for at bokførte klientmiddelforpliktelser i fremtiden skal være korrekt.

1.3 Tilsynsproessen

Finanstilsynet fulgte opp opplysningene i revisorbrev nummer 3 overfor foretaket ved brev av 2. mars 2023, hvor foretaket blant annet ble bedt om å oversende:

- bankkontoutskrifter for samtlige klientkontoer for 2022
- bankkontoutskrifter for inkassators driftskonto(er) for 2022
- månedlig avstemmingsmateriale for 2022 med tilhørende underliggende dokumentasjon, jf. Finanstilsynets rundskriv 7/2013 (*Avstemming av klientmidler*)
- bokføring av transaksjoner for samtlige hovedbokskontoer (hovedboken) for 2022
- e-post av 8. mars 2022 fra revisor til foretaket og foretakets e-post av 18. mars 2022 til revisor
- kopi av foretakets svar til revisors brev av 28. februar 2023

Basert på Finanstilsynets gjennomgang av ovennevnte saksmateriale, mottatte revisorbrev og Finanstilsynets oppfølging av disse overfor foretaket, ble det utarbeidet en foreløpig tilsynsrapport av 8. mai 2023 med varsel om tilbakekall av inkassobevilling. Foretaket har inngitt kommentarer til dette i brev av 27. mai 2023.

2. Regelbrudd

Tilsynet har avdekket langvarige brudd på bestemmelser som knytter seg til behandlingen av klientmidler. Oppsummert og med henvisning til nedenstående omtale av faktiske forhold, knytter regelbruddene seg til følgende:

- sammenblanding mellom klientmidler og øvrige midler på klientkonto, jf. punkt 2.1
- bruk av klientkonto til betaling av foretakets leverandører, jf. punkt 2.2
- a-konto utbetalinger fra klientkonto, jf. punkt 2.3
- bokførte klientmiddelforpliktelser har gjennomgående vært for lavt, jf. punkt 2.4

Det er videre slik at månedlige klientmiddelavstemminger for 2002 ikke har gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser, jf. punkt 2.5, og foretakets risikostyring og internkontroll har vært mangelfull, jf. punkt 2.6.

2.1 Sammenblanding mellom klientmidler og øvrige midler på klientkonto

Det fremgår av inkassoloven § 16 annet ledd at *Inkassatoren plikter å holde innkasserte midler og andre midler som tilhører klienter, adskilt fra egne midler og midler som ikke tilhører klienter*. En tilsvarende bestemmelse fremgår av inkassoforskriften § 4-1 første ledd. For at kravet til adskillelse skal anses oppfylt *må midlene være plassert slik at de ikke vil gå inn i et eventuelt konkursbeslag*, jf. Ot. prp. nr. 2 (1987-88) side 120.

Finanstilsynets gjennomgang av bankkontoutskrifter avdekket at klientkontoer har oppbevart merverdiavgiftsmidler. Slike midler anses i inkassolovens forstand ikke som klientmidler, og skulle i forbindelse med remittering ha vært overført til foretakets driftskonto. I stedet er midlene overført til en annen klientkonto, hvor de har blitt stående i lengre tid. Eksempler på dette er:

- 02.02.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 12.857,42 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr)
- 10.02.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 19.509,74 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr)
- 16.02.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 10.082,07 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr)
- 23.02.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 73.432,89 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr)
- 04.03.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 40.261,41 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr)
- 19.05.2022: Overførsel fra klientkonto 3290.53.82380 (benevnt *Overført MVA* på kontoutskriften) på 16.209,37 kroner til klientkonto 3290.58.91609 (klientkonto rettsgebyr).

Finanstilsynet la i den foreløpige tilsynsrapporten til grunn at foretaket ikke hadde holdt klientmidler adskilt fra øvrige midler, noe som er i strid med inkassoloven § 16 annet ledd og inkassoforskriften § 4-1 første ledd.

Foretaket har opplyst å ha benyttet én klientkonto for innbetalinger fra oppdragsgivere/kreditorer som omfattet abonnementsinntekter, merverdiavgift og forskuddsbetalte rettsgebyr, noe som har medført at klientkonto *har innehatt midler ut over hva klientmiddelansvaret (gebyrforskudd) tilsier*. Foretaket har erkjent at klientmidler ikke har vært holdt adskilt fra øvrige midler.

Foretaket har opplyst at revisor i mars 2022 gjorde oppmerksom på at merverdiavgiftsmidler ikke er klientmidler. Etter dette tidspunkt er det ifølge foretaket foretatt én feilaktig innbetaling (19. mai 2022) av merverdiavgiftsmidler til klientkonto, som umiddelbart ble avdekket og korrigert ved å overføre beløpet til driftskonto. Foretaket er på dette grunnlag ikke enig i Finanstilsynets uttalelse i den foreløpige tilsynsrapporten om at foretaket ikke konsekvent har fulgt opp svaret til revisor om at behandlingen av merverdiavgiftsmidler for fremtiden skulle skje i henhold til regelverket.

Foretaket har videre opplyst at det ved to anledninger i 2022 - for å rydde opp i situasjonen med sammenblanding av midler - ble overført 500.000 kroner fra klientkonto til foretakets driftskonto, jf. nærmere omtale i punkt 2.3. *Av forsiktighetshensyn ble det dog overført mindre enn vårt tilgodehavende tilsa. Vi innser at vi i vår "iver" etter å ikke gjøre noe feil, ved å la det stå igjen en "buffer" med ikke klientmidler på klientmiddelkontoen, fortsatt blandet sammen egne midler med klientmidler.*

Foretaket har videre opplyst at det umiddelbart etter mottak av revisorbrev nummer 3 ble gjort en bestilling overfor bankforbindelsen for å få etablert en separat klientkonto for rettsgebyr. Av banktekniske hensyn kunne endringene først skje med virkning fra 1. april 2023. *Etter dette holdes klientmidler adskilt fra driftsmidler.*

Finanstilsynet tar til etterretning foretakets opplysning når det gjelder oppfølgingen overfor revisor knyttet til behandlingen av merverdiavgiftsmidler. Finanstilsynet fastholder imidlertid at det foreligger brudd på kravet til å holde klientmidler adskilt fra egne og øvrige midler, og ser svært alvorlig på at sammenblandingen har vært langvarig og systematisk.

2.2 Bruk av klientkonto til betaling av foretakets leverandører

Det fremgår av inkassoforskriften § 4-1 sjette ledd at:

Uttak fra klientkonto kan bare foretas for beløp som utbetales til en klient eller for en klients regning, for inkassatorens krav på vederlag fra klienten der det er adgang til motregning, og for beløp som er satt inn på kontoen som følge av en feil.

Det fremgår videre at inkassoforskriften § 4-1 syvende ledd at:

Beløp som tas ut fra klientkonto for utbetaling til en klient eller for en klients regning, skal ikke overstige vedkommende klients innstående på kontoen.

Ovennevnte bestemmelser har en underliggende forutsetning om at uttak fra klientkonto skal være knyttet opp til en eller flere inkassosaker, og at inkassoforetaket fører en oversikt over klientmiddel-forpliktelsene overfor den enkelte oppdragsgiver/kreditor.

Finanstilsynets gjennomgang av etterspurte bankkontoutskrifter avdekket bruk av klientkonto til betaling av foretakets leverandører. Det er fra klientkonto 3290.58.91609 (*klientkonto rettsgebyr*) slike betalinger ble identifisert. Det vises til nedenstående opplisting, som ikke er uttømmende fordi Finanstilsynet ikke har kjennskap til samtlige av foretakets leverandører.

- 07.01.2022: Betaling til Posten Norge AS på 2.147,25 kroner
- 24.01.2022: Betaling til Næringsforeningen i Stavanger-regionen på 4.000 kroner
- 28.01.2022: Betaling til Emballasjekameratene AS på 2.119,16 kroner
- 21.02.2022: Betaling til DnB Bank ASA på 53.392,60 kroner
- 15.03.2022: Betaling benevnt *Skattetrekk Mars 2022* på 215.338 kroner overført til skattetrekkkonto 3250.53.83662
- 17.03.2022: Betaling til Emballasjekameratene AS på 3.712,50 kroner
- 17.03.2022: Betaling til Lyse Dialog AS på 2.486,25 kroner
- 21.03.2022: Betaling til DnB Bank ASA på 66.573,20 kroner
- 09.05.2022: Betaling til Advania Norge 51 AS på 980 kroner
- 02.06.2022: Betaling til Advania Norge 51 AS på 980 kroner
- 13.07.2022: Betaling til Proplan AS på 3.750 kroner
- 14.07.2022: Betaling til Proplan AS på 6.156 kroner
- 20.09.2022: Betaling til Banqsoft Credit Management AS på 33.673,43 kroner
- 17.10.2022: Betaling til Proplan AS på 3.750 kroner
- 20.10.2022: Betaling til Banqsoft Credit Management AS på 50.258,33 kroner

Finanstilsynet la til grunn at disse 15 utbetalingene, som til sammen beløper seg til 449.316,72 kroner, ikke knytter seg til inkassosaker, og dermed har vært utbetalt i strid med inkassoforskriften § 4-1 sjette og syvende ledd.

Foretaket har erkjent *at det dessverre feilaktig er foretatt betalinger til leverandører fra klientkonto, og det blir understreket at det ikke på noe som helst måte har vært tilsiktet, men beror alene på beklagelige feil.*

Foretaket har opplyst at det i regnskapssystemet har ligget inne to kontoer for betaling av leverandørfakturaer; foretakets driftskonto og en klientkonto for betaling av fakturaer fra Statens innkrevingsentral for påløpte rettsgebyr. I forbindelse med godkjenning av betaling av fakturaer fra ordinære leverandører, har det vært klientkontoen som har ligget inne som betalingskonto.

Foretaket har videre opplyst om at det med virkning fra 5. desember 2022 ble foretatt endringer slik at det kun er driftskontoen som ligger inne i regnskapssystemet som betalingskonto for leverandørfakturaer. Det er ifølge foretaket derfor umulig og ingen risiko for å gjøre tilsvarende feil i fremtiden ved betaling av leverandørfakturaer via regnskapssystemet. Foretaket har også opplyst om at det er innført forsterkede kontrollrutiner for samtlige utbetalinger fra foretaket, herunder remittering av klientmidler, og *risikoen for utbetaling fra feil konto er videre identifisert som en risiko i vår risikomatrix, og er underlagt en risikoanalyse.*

Finanstilsynet opprettholder vurderingen i den foreløpige tilsynsrapporten om at foretaket har betalt driftsleverandører med midler fra klientkonto. Betaling av driftsleverandører med bruk av midler på klientkonto er i strid med inkassoforskriften § 4-1 sjette og syvende ledd. Finanstilsynet ser svært alvorlig på de mange irregulære utbetalingene fra klientkonto, som forsterker alvorligheten av den vedvarende sammenblandingen mellom klientmidler og øvrige midler, jf. punkt 2.1.

2.3 A-konto utbetalinger fra klientkonto

Finanstilsynets gjennomgang av etterspurte bankkontoutskrifter har avdekket a-konto utbetalinger fra klientkonto (*klientkonto rettsgebyr*):

- 21.04.2022: Utbetaling av 500.000 kroner (benevnt *Intern overføring* på kontoutskriften) til foretakets driftskonto 3290.53.79657
- 13.06.2022: Utbetaling av 500.000 kroner (benevnt *Overført Firmakonto* på kontoutskriften) til driftskonto 3290.53.79657

A-konto utbetaling fra klientkonto er i strid med inkassoforskriften § 4-1 sjette ledd.

Foretaket har opplyst at a-konto overføringene ble gjort for å *rydde opp i situasjonen med sammenblanding av midler*, og at utbetalingene henger sammen med sammenblandingen mellom klientmidler og øvrige midler på klientkonto.

Selv om a-kontooverføringene fra klientkonto henger sammen med sammenblandingen, opprettholder Finanstilsynet vurderingen i den foreløpige tilsynsrapporten om at utbetalingene er i strid med inkassoforskriften § 4-1 sjette ledd.

2.4 For lavt bokførte klientmiddelforpliktelser

På grunnlag av revisorbrev nummer 3 hvor det ble opplyst at foretakets bokførte klientmiddelforpliktelser var for lave, ble det i den foreløpige tilsynsrapporten utarbeidet en opplisting av beløp innestående på *klientkonto Utland* ved utgangen av enkelte måneder i 2022 som ikke hadde vært omfattet av foretakets bokførte klientmiddelforpliktelser:

- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av januar 2022: 57.559,86 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av april 2022: 65.570,26 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av juni 2022: 79.439,49 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av juli 2022: 69.001,75 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av september 2022: 112.456,77 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av oktober 2022: 84.917,61 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av november 2022: 74.716,28 kroner
- beløp på *klientkonto Utland* ved utgangen av desember 2022: 100.089,48 kroner

Foretaket har bekreftet at omtalen i revisors brev og Finanstilsynets forståelse av dette, medfører riktighet. Foretaket har opplyst at praksisen er avsluttet, slik at midler tilhørende oppdragsgiver er innestående på klientkonto inntil disse har blitt remittert og midlene er samtidig bokført som klientmiddelforpliktelser.

Finanstilsynet finner det svært alvorlig at foretakets bokførte klientmiddelforpliktelser i 2022 gjennomgående har vært for lave. Bokføringsprinsipper i bokføringsloven om sporbarhet tilsier at korrekt dokumentasjon av foretakets klientmiddelforpliktelser er et grunnleggende krav.

2.5 Månedlige avstemminger av klientmidler

Finanstilsynet har i rundskriv 7/2013 fastsatt retningslinjer for avstemming av klientmiddelbeholdningen mot klientmiddelforpliktelsene ifølge regnskapet. Finanstilsynet har gjennomgått foretakets månedlige avstemminger av klientmidler for 2022. På grunnlag av gjennomgangen ble

det i den foreløpige tilsynsrapporten gitt nedenstående kommentarer:

- det er ikke samsvar mellom innestående midler på klientkontoer ifølge bankkontoutskrifter ved utgangen av juni 2022 på 1.616.482,40 kroner og innestående midler på klientkontoer ifølge bankkontoutskrifter oppført i avstemmingsmaterialet på 844.218,71 kroner
- det er ikke samsvar mellom innestående midler på klientkontoer ifølge bankkontoutskrifter ved utgangen av juli 2022 på 1.936.815,31 og innestående midler på klientkontoer ifølge bankkontoutskrifter oppført beløp i avstemmingsmaterialet på 1.239.072,02 kroner
- innestående midler på klientkonto 3290.57.44878 (hovedbokskonto 1924) i januar - mai 2022 på mellom 66.431,20 - 71.057,20 kroner har ikke vært omfattet av klientmiddelavstemmingene
- det er ikke samsvar mellom bokført klientansvar knyttet til hovedbokskonto 2900 for april 2022 på 288.958,91 kroner, og oppført beløp i avstemmingsmaterialet på 307.899,22 kroner
- det er ikke samsvar mellom bokførte midler knyttet til hovedbokskonto 1924 (klientkonto 3290.57.44878) i hovedboken for august 2022 på 75.929,05 kroner, og oppført beløp i avstemmingsmaterialet på 75.458,64 kroner
- det er ikke samsvar mellom innestående midler på klientkonto 3290.57.44878 ifølge bankkontoutskrift ved utgangen av august 2022 på 76.399,46 kroner og oppført beløp i avstemmingsmaterialet på 75.458,64 kroner
- det er ikke samsvar mellom innestående midler på klientkonto 3290.57.44878 ifølge bankkontoutskrift ved utgangen av september 2022 på 75.435,92 kroner og oppført beløp i avstemmingsmaterialet på 76.399,46 kroner

Det ble i den foreløpige tilsynsrapporten lagt til grunn at klientmiddelavstemmingene for 2022 ikke hadde gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelpliktelser, noe som innebærer svikt og mangler i foretakets internkontroll. Det er videre slik, jf. punkt 2.4, at foretakets bokførte klientmiddelforpliktelser for 2022 gjennomgående har vært for lave.

Foretaket har gitt forklaring til Finanstilsynets påpekte differanser mellom midler innestående på klientkontoer ifølge bankkontoutskrifter og bokførte midler på klientkontoer ved utgangen av juni og juli 2022. Foretaket har erkjent at de øvrige differansene er feil fra regnskapsfører. Foretaket har videre opplyst at *Differansene innebærer imidlertid ikke at vi ikke har hatt kontroll på avstemming av klientmidler, eller at vi ikke har hatt dokumentasjon for å ha kontroll med klientmiddelbehandlingen. Men vi ser i ettertid at vi burde ha samkjørt betalingstransaksjonene med bokføringen, og ikke minst redegjort for avvikene i vår månedlige avstemming av klientmidler i tillegg til å rette opp avvikene raskt.*

Foretaket har opplyst at det i samråd med revisor er utarbeidet en ny rutine hvor vi avstemmer kontoer en gang i uken, i tillegg den månedlige avstemmingen som utføres i samsvar med rundskriv for avstemming av klientmidler. Det er etablert en egen rutine med fordeling av ansvar for de enkelte arbeidsoppgaver og for faktisk leders kontroll av avstemming av klientmidler, samt dokumentasjon for at kontrollen faktisk er utført.

Finanstilsynet er ikke enig i foretakets anførsel om at det, til tross for manglende oppfølging og forklaring til differanser i månedlige avstemminger, har hatt kontroll med klientmiddelbehandlingen. Finanstilsynet finner grunn til å bemerke at månedlige klientmiddelavstemminger er en sentral del av foretakets internkontroll. Utover hovedformålet med å dokumentere at klientmidlene til enhver tid er tilstrekkelig for å dekke klientmiddelforpliktelsene, er hensikten med avstemmingene at disse skal benyttes for å fange opp avvik i rutiner og transaksjons- og bokføringsfeil i enkeltsaker som grunnlag

for nærmere undersøkelser og oppretting. Som det fremgår av punktene 2.1, 2.2, 2.3 og 2.4 så har det over tid vært brudd på regelverket for behandling av klientmidler. Om foretaket hadde hatt tilstrekkelig kontroll med klientmiddelbehandlingen, burde regelbruddene raskt ha blitt avdekket.

Finanstilsynet konstaterer at foretakets månedlige avstemminger for 2022 ikke har gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser, og at avvik i klientmiddelaavstemmingene ikke har blitt forklart og løpende rettet opp. Gjennomgående manglende etterlevelse av Finanstilsynets retningslinjer om avstemming av klientmidler er alvorlig.

2.6 Risikostyring og internkontroll

Inkassoforetak er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll (risikostyringsforskriften), jf. finansstilsynsloven § 4 og risikostyringsforskriften § 1.

Det følger av internkontrollforskriften at styret har det overordnede ansvaret for internkontrollen, jf. § 3. Styret skal påse at foretaket har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. I § 4 er det fastsatt plikter for daglig leder, blant annet at vedkommende skal etablere en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av en vurdering av aktuelle risikoer etter retningslinjer fastsatt av styret og påse at denne er dokumentert, gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte.

Bestemmelsene i risikostyringsforskriften suppleres av inkassoloven § 6. Det følger av denne at bevillingshaver (både faktisk leder og foretaket) plikter å påse at virksomheten utøves i samsvar med nærmere angitte bestemmelser, *og at virksomheten også ellers skjer på lovlig måte.*

Finanstilsynet legger til grunn at det er ubestridt at det har vært langvarig svikt i etterlevelsen av bestemmelser når det gjelder mottak, behandling og avstemming av klientmidler. Det som etter Finanstilsynets vurdering forsterker kritikken og alvorlighetsgraden, er at foretakets risikostyring og internkontroll - til tross for at regelbruddene har pågått i flere år - ikke har avdekket disse. Finanstilsynet opprettholder vurderingen i den foreløpige tilsynsrapporten om at avdekkede regelbrudd er en konsekvens av vedvarende mangler og svikt i foretakets internkontroll, og at det derfor foreligger alvorlige brudd på bestemmelser i risikostyringsforskriften.

3. Vedtak om inndragning av inkassobevillingen til Alfa Inkasso AS

3.1 Rettslig grunnlag

Ved utøvelse av inkassovirksomhet skal innehaver av inkassobevilling, altså foretakets ledelse og faktisk leder, [...]påse at inkassovirksomheten utøves som bestemt i §§ 8 til 12, at eventuelle pålegg etter § 30 tredje ledd blir fulgt, og at virksomheten også ellers skjer på lovlig måte, jf. inkassoloven § 6 første ledd.

Det fremgår av inkassoloven § 31 første ledd bokstav a at en inkassobevilling etter § 5 kan inndras dersom det finnes utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av bevillingen blant annet fordi bevillingshaveren ikke har overholdt sine plikter etter § 6.

At en bevillingshaver ikke har overholdt sine plikter etter § 6 er som det fremgår over, ikke i seg selv tilstrekkelig for å tilbakekalle en bevilling. Det må også være utilrådelig å la inkassovirksomheten drives videre, og da *må det være grunn til å frykte at bevillingshaveren ikke vil lede virksomheten på en slik måte at gjeldende regelverk, herunder plikten til god inkassoskikk*

etter § 8, blir overholdt, jf. Ot. prp. nr. 2 (1987-88) side 127-128. Bevillingen kan inndras hvis det er risiko for at bevillings-haveren heller ikke i fremtiden vil være villig eller i stand til å følge pliktene etter § 6. Med andre ord skal det med grunnlag i begåtte lovbrudd foretas en fremtidsrettet vurdering av foretakets evne og vilje til å påse at regelverket blir fulgt i fremtiden.

Generelle føringer for en slik utilrådelighetsvurdering er nedfelt i spesialmerknadene til inkassoloven § 25, nåværende § 31, hvor det i Ot. prp. nr. 2 (1987-88) side 128 er uttalt at:

Det er ikke noe vilkår at bevillingshaveren kan klandres for at pliktene etter § 6 ikke er overholdt. Også en rent objektiv overtredelse vil kunne gi grunnlag for å inndra bevillingen. Kan inkassatoren klandres for bruddene på § 6, vil det imidlertid som oftest være ennå større grunn til å frykte for nye overtredelser, og dermed til å anse fortsatt inkassovirksomhet i medhold av bevillingen som utilrådelig.

Det fremgår i Ot. prp. 26 Om lov om endringer i inkassoloven side 34 at:

Det er etter kommisjonens syn foretakets styre og ledelse som bør ha det offentligrettslige ansvar for at de regler som gjelder for inkassovirksomhet, blir overholdt. Konesjonssystemet bør derfor utformes slik at pålegg og inndragning av bevilling rammer foretaket og dets eiere. Ved alvorlige brudd på reglene bør det således være foretaket, og ikke en ansatt som bevillingshaver, som mister retten til fortsatt virksomhet.

I samme forarbeider som omtalt ovenfor fremgår det på side 36 at:

Departementet er enig i at inkassoloven bør endres slik at bevilling til å drive inkassovirksomhet er knyttet til foretaket. Departementet kan stort sett slutte seg til Banklovkommisjonens begrunnelse. Departementet mener imidlertid at det fortsatt bør være et personlig ansvar for den som driver inkassovirksomhet. For eksempel bør det ved lovbrudd være mulig å rette sanksjoner mot enkeltpersoner i foretaket.

3.2 Utilrådelighetsvurderingen

I Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport ble det lagt til grunn at regelbruddene gjorde det utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av bevillingen, jf. inkassoloven § 31 første ledd bokstav a. Som gjennomgangen i punkt 2 viser, er det ubestridt at det er flere brudd på reguleringen inkassovirksomheten er underlagt. Det foreligger dermed brudd på bevillingshavers plikter etter inkassoloven § 6.

Kontroll med, korrekt behandling og korrekt dokumentasjon av midler mottatt på vegne av andre, er en grunnleggende plikt for inkassoforetak som grunnlag for forsvarlig utøvelse av inkassovirksomhet. Et tilstrekkelig og forsvarlig system for gjennomføring av risikostyring og internkontroll, er videre et grunnleggende krav for forsvarlig virksomhetsutøvelse.

Foretaket har gjort gjeldende at skyldnere og oppdragsgivere ikke har lidt økonomisk tap på grunnlag av feilene og mener at det ikke på noe tidspunkt har vært risiko for slikt økonomisk tap. Det er videre opplyst at foretaket i samråd med revisor har etablert nye rutiner og kontroller som tilsier at det er liten risiko for at tilsvarende regelbrudd skjer i fremtiden. Dette omfatter ny rutine for avstemming av klientmidler som innebærer lav risiko for at månedlige avstemminger gir et

ukorrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser. Nye rutiner og kontroller tilsier etter det opplyste videre at sammenblanding av klient- og driftsmidler, a-konto utbetalinger fra klientkonto, og for lavt bokførte klientmiddelforpliktelser, ikke vil skje igjen. Det er i den forbindelse opplyst *at vi har tatt grundig innover oss at vår tidligere praksis med å (av forsiktighetshensyn) la det stå igjen en «buffer» på klientkonto, er feil.*

Det er også opplyst om organisatoriske endringer ved at styreleder og daglig leder har fratrudd, nytt styre er valgt, og ny daglig leder skal også inneha rollen som faktisk leder. Det er etter det opplyste besluttet å engasjere ny, ekstern regnskapsfører, og det er opplyst om kompetansehevende tiltak. *Vi mener at iverksatte tiltak viser at vi har både evne og vilje til å innrette oss etter regelverket for inkassovirksomhet[...].* Foretaket viser i den forbindelse til inkassoloven § 31 og at det med grunnlag i begåtte lovbrudd skal foretas en fremtidsrettet vurdering av foretakets evne og vilje til å påse at regelverket blir fulgt i fremtiden.

Med henvisning til Oslo byfogdembetes kjennelse og dom av 9. mars 2017 (17-005732TVI-OBYF) side 17, mener foretaket at det i praksis er vektlagt *at flere av feilene ikke skjer lenger.* Det er med henvisning til NOU 2003: 15 punkt 15.3.2 side 243 videre anført at det ikke skal reageres på *gamle synder* gjennom et vedtak om tilbakekall av inkassobevilling: *Basert på den rettsnorm som skal legges til grunn for utilrådelighetsvurderingen, er Alfa Inkasso ikke enig i Finanstilsynets vurderinger og konklusjoner knyttet til foretakets evne til å etterleve regelverket.* Videre fremholder foretaket at i vurderingen av om man kan ha tillit til foretaket, og om det er tilrådelig at foretaket fortsatt kan inneha inkassobevillingen, innebærer dette etter foretakets mening at forbedringer og tiltak som faktisk er gjennomført, skal vektlegges.

Det er fra foretaket avslutningsvis anført at *Fratakelse av bevilling er et kraftig sanksjonsmiddel. I utgangspunktet bør det forsøkes med et mindre inngripende sanksjonsmiddel først. I NOU 1983:8 Inkassoloven, s. 78 heter det at det generelt sett bare bør være de groveste brudd som fører til umiddelbar inndragning av bevillingen uten at advarsel først er forsøkt. [...]* Det er derfor vår oppfatning at et mindre inngripende sanksjonsmiddel i tilfelle bør forsøkes før vedtak om tilbakekall av vår inkassobevilling besluttes.

Finanstilsynet deler ikke foretakets synspunkt om at det ikke på noe tidspunkt har vært risiko for at økonomisk tap kunne ha oppstått. Det vises i den forbindelse til Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport punkt 5.2, hvor det ble gitt uttrykk for at *Vedvarende sammenblanding av klientmidler og foretakets egne midler kan medføre at oppdragsgivere/kreditorer kan miste eierskapet/råderetten over midlene og påføres økonomisk tap fordi separatistretten settes til side.* Manglende gjennomgang av avvik i månedlige avstemminger kan dessuten utsette skyldnere og oppdragsgivere for økonomisk tap når feilaktige transaksjoner ikke løpende blir korrigert.

Når det gjelder foretakets organisatoriske endringer, som blant annet innebærer at ny daglig leder også skal være faktisk leder, så er det slik at vedkommende ved e-post av 23. januar 2020 til Finanstilsynet sendte inn søknad om å være faktisk leder, i tillegg til daværende faktisk leder. Som vedlegg til søknaden var det brev av 17. januar 2020 fra daværende faktisk leder. I nevnte brev ble det blant annet opplyst at *Det er svært ønskelig at Alfa Inkasso as innehar to faktiske ledere, dette vil være med å styrke at det alltid vil være en faktisk leder tilstede på kontoret. Den faktiske leder i dag ønsker også andre oppgaver utenfor kontoret, faktisk leder ønsker at vi kan drive med*

gjenbesøk til eksisterende Kunder, det er også viktig i forbindelse med ferieavvikling og kursavholdelse at Alfa Inkasso as innehar to faktiske leder tilgjengelig.

På grunnlag av ovennevnte søknad ble det ved Finanstilsynets brev av 14. februar 2020 til foretaket bekreftet at ny faktisk leder var registrert, i tillegg til faktisk leder som allerede var registrert. Ettersom det i forbindelse med søknaden ikke ble opplyst at ansvaret for de to faktiske lederne skulle være saklig avgrenset eller på annen måte definert, ble de to faktiske lederne hos Finanstilsynet registrert med solidarisk ansvar. Dette innebærer blant annet at de to faktiske lederne har vært solidarisk ansvarlig for regelbrudd når det gjelder behandling av klientmidler, og at månedlige avstemminger av klientmidler for 2022 ikke har gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser.

Når det gjelder foretakets anførsel om at det i praksis er vektlagt *at flere av feilene ikke skjer lenger*, så er den siterte uttalelsen i dommen hentet fra Justis- og beredskapsdepartementets brev av 2. januar 2017, hvor Finanstilsynets vedtak om tilbakekall av inkassobevilling ble opprettholdt. Den siterte uttalelsen gir ikke alene et dekkende bilde av departementets vurderinger. Avsnittet hvor sitatet er hentet fra, i tillegg til påfølgende avsnitt i departementets brev, er slik:

Ved avgjørelsen skal det foretas en fremtidsvurdering av virksomheten. Derfor skal det vektlegges at flere av feilene ikke skjer lenger. Likevel kan tidligere feil være en indikasjon på hva som kan skje i fremtiden. I denne forbindelse vil vi fremheve at flere av feilene er av slik karakter at det er grunn til å frykte at bevillingshaveren ikke vil lede virksomheten på en slik måte at gjeldende regelverk, herunder plikten til «god inkassoskikk» etter § 8 blir overholdt jf. Ot. prp. nr. 2 (1987-88) på side 127.

Vi er enige med Finanstilsynet i at det kan få store og uheldige konsekvenser for et effektivt tilsyn og tilliten til inkassobransjen generelt hvis ethvert varsel om mulig tilbakekall av bevilling kan bli imøtegått med endringsprosesser. Det er foretakets oppgave å forhindre feil.

Når det gjelder foretakets anførsel om at tilbakekall av bevilling *er et kraftig sanksjonsmiddel*, og at et mindre inngripende sanksjonsmiddel som utgangspunkt bør forsøkes før vedtak om tilbakekall av inkassobevilling, vises det til Finanstilsynets tidligere oppfølginger overfor foretaket, jf. punkt 1.2. Foretaket opplyste til Finanstilsynet i 2018 at det var etablert nye rutiner for dokumentasjon av bokførte klientmiddelforpliktelser, og at det var opprettet egen klientkonto for forskuddsbetalte rettsgebyr. Etter oppfølgingen i 2019 svarte foretaket at det var etablert nye rutiner for avstemming av klientmidler for å etterleve Finanstilsynets rundskriv 7/2013.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket i løpet av høsten 2022 og våren 2023 har etablert nye rutiner for mottak, behandling og avstemming av klientmidler. Slike tiltak har betydning for utilrådelighetsvurderingen. I Finanstilsynets utilrådelighetsvurdering legges det imidlertid betydelig vekt på at det er avdekket alvorlig og langvarig svikt i etterlevelsen av bestemmelser i inkassolovgivningen som er uforenlig med forsvarlig klientmiddelbehandling. De vedvarende regelbruddene er etter Finanstilsynets vurdering et symptom på at foretaket over tid ikke har hatt et

tilstrekkelig og forsvarlig system for gjennomføringen av risikostyring og internkontroll når det gjelder behandlingen av klientmidler.

Mangelfull risikostyring og internkontroll er etter Finanstilsynets vurdering en medvirkende årsak til at månedlige avstemminger av klientmidler for 2022 ikke har gitt et korrekt bilde av forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser. Dette har også medført at opplysninger om forholdet mellom klientmiddelbeholdningen og bokførte klientmiddelforpliktelser i halvårlige rapporteringsoppgaver til Finanstilsynet har vært feilaktig.

Disse forholdene innebærer etter Finanstilsynets vurdering at foretaket ikke har nødvendig forståelse for grunnleggende krav til overholdelse av sentrale bestemmelser for forsvarlig inkassovirksomhet. Det er ikke tale om enkelthendelser eller noen feilaktige transaksjoner på klient- og driftskonto, men vedvarende svikt i etterlevelsen av sentrale bestemmelser i inkassolovgivningen og risikostyringsforskriften.

Finanstilsynet legger også betydelig vekt på at foretaket har hatt flere oppfordringer til å innrette seg regelverket. Som det fremgår at punkt 1.2 har foretakets endringstiltak i mindre grad vært tilstrekkelig for å innrette seg regelverket. Det er videre slik at noen endringstiltak først har blitt iverksatt i 2023 og da på bakgrunn av Finanstilsynets oppfølging eller påpekninger i revisorbrev. Foretaket har hatt inkassobevilling siden 2009. Dette forsterker Finanstilsynets inntrykk av foretakets manglende vilje og evne til etterlevelse av regelverket, og at foretaket ikke har gitt det å innrette seg det regelverket det er underlagt ved virksomhetsutøvelsen nødvendig prioritet.

Det er etter Finanstilsynets vurdering slik at regelbruddene ved enkle kontrolltiltak kunne ha vært avdekket dersom foretaket hadde hatt et tilstrekkelig og forsvarlig system for gjennomføringen av risikostyring og internkontroll når det gjelder behandlingen av klientmidler. At foretakets risikostyring og internkontroll har vært utilstrekkelig i flere år, er et forhold som i seg selv gir grunn til å frykte nye og alvorlige regelbrudd.

Finanstilsynet har ikke tillit til at foretaket evner eller har tilstrekkelig vilje til å avdekke og avverge andre og nye typer feil i sin virksomhetsutøvelse fremover. Foretaket har i lang tid unnlatt å innrette seg korrekt etter sentrale og grunnleggende bestemmelser i inkassolovgivningen. Det skal etter Finanstilsynets vurdering ikke være slik at et tilsyn skal være en utløsende faktor for at et foretak og dets styre tar inn over seg viktigheten av å overholde regelverket som gjelder for virksomheten. Når det er snakk om så vedvarende og alvorlige regelbrudd som i denne saken, vil forbedringstiltak som et foretak igangsetter etter at Finanstilsynet har innledet tilsynsmessig oppfølging, tillegges liten vekt i utilrådelighetsvurderingen. Et slikt synspunkt er lagt til grunn i rettspraksis, jf. Oslo Byfogdembetes kjennelse av 23. november 2017 i sak om midlertidig forføyning ved tilbakekall av inkassobevillingen til Pri Credit AS (17/17478TVI), hvor retten uttalte:

Når det gjelder de andre rutineendringene skal bemerkes at disse kom etter varslet og gjennomført stedlig tilsyn. Isolert sett er det positivt at en forbedrer rutinene, men i utilrådelighetsvurderingen har det mindre vekt.

I Justis- og beredskapsdepartementets brev av 23. juni 2021 hvor Finanstilsynets vedtak om tilbakekall av inkassobevillingen til Teleperformance Norge AS ble opprettholdt, ble også endringstiltak foretaket hadde gjort vurdert. Spørsmålet var om disse var av et slikt omfang og en

slik karakter, at det ikke lenger var grunn til å frykte brudd på gjeldende regelverk i fremtiden. I den konkrete vurderingen la departementet blant annet vekt på at foretaket gjennom flere år hadde hatt mangelfull risikostyring og internkontroll, og at det ikke minst var kritikkverdig at foretaket ikke raskt rettet opp kjente feil. Tilsvarende vurderinger er også lagt til grunn i tilbakekallssaker på andre tilsynsområder tillagt Finanstilsynet, for eksempel regnskapsførerområdet og verdipapirområdet.

Finanstilsynet har vurdert hvilken betydning det har at personer i ledende roller er byttet ut, og er kommet til at dette ikke endrer utilrådelighetsvurderingen. Det vises til at regelbruddene ikke knytter seg ikke til svikt hos enkeltpersoner, men har sin årsak i en generell, mangelfull risikostyring og internkontroll når det gjelder behandlingen av klientmidler. Det vises ellers til Finanstilsynets kommentarer til foretakets organisatoriske endringer med tanke på at ny daglig leder har vært faktisk leder - og ifølge foretaket - fortsatt skal være faktisk leder.

Inndragning av inkassobevillingen til foretak er inngripende og får konsekvenser for ansatte. I denne saken må imidlertid tilliten til inkassobransjen veie tyngre. Finanstilsynet kan derfor ikke se at et vedtak om inndragning av inkassobevillingen til foretaket er uforholdsmessig. Finanstilsynet kan heller ikke se at å pålegge foretaket å rette på forhold vil være tilstrekkelig i denne saken. Det vises til at foretaket i 2018 og 2019 gjorde rede for tiltak til revisor og Finanstilsynet for å innrette virksomheten i samsvar med regelverket, men at det til tross for dette har vært regelbrudd på grunnleggende bestemmelser for behandling av klientmidler.

3.3 Vedtak

På bakgrunn av de forhold som er omtalt ovenfor, vedtar Finanstilsynet å inndra bevillingen til Alfa Inkasso AS (993 519 537) til å inndrive forfalte pengekrav for andre. Hjemmelen er inkassoloven § 31 første ledd bokstav a. Vedtaket trer i kraft ved klagefristens utløp, 15. august 2023.

Vedtaket innebærer at foretaket ikke lenger kan utøve inkassovirksomhet. Styret må påse og sørge for at inkassovirksomheten opphører i samsvar med vedtaket, og bekreftelse på dette skal uten unødig opphold sendes Finanstilsynet. Dette betyr at foretaket med umiddelbar virkning er avskåret fra å motta nye forfalte pengekrav til inndrivelse, sende nye kravbrev, foreta utgående telefoniske henvendelser til skyldnere, og øvrige tiltak knyttet til inkassovirksomhet.

Foretaket kan imidlertid overføre (remittere) innbetalte midler på klientkonto(er) til kreditorer og skyldnere til og med 6. september 2023. Etter dette tidspunktet blir klientkontoen(e) sperret for uttak i medhold av inkassoforskriften § 4-1 femte ledd. Frem til 6. september 2023 kan foretaket besvare henvendelser fra skyldnere, og utøve rettslig inndrivelse på bakgrunn av iverksatte inndrivings tiltak før vedtakets dato for ikrafttredelse.

Dette vedtaket kan påklages innen 15. august 2023. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er klagenemnd for revisor- regnskapsfører- og inkassosaker (jf. endringen i inkassoloven § 30 a og i forskrift 1. februar 2012 nr. 111). En part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter innenfor rammene av forvaltningsloven §§ 18 og 19. Det kan søkes om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

Foretakets revisor og sikkerhetsstiller orienteres om Finanstilsynets vedtak ved kopi av dette brev. Det anmodes om at styret i foretaket innleder dialog med og arbeider med sikkerhetsstiller om den praktiske gjennomføringen av avviklingen.

For Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
direktør

Anne-Kari Tuv
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Forus Revisjon AS
Tryg Forsikring